

**PERUSOPETUKSEEN VALMISTAVAN OPETUKSEN
OPETUSSUUNNITELMA**

Kangasalan kunta

Sisältö

1. Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat	1
2. Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma.....	1
3. Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	2
3.1 Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa.....	2
3.2 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	3
3.2.1 Suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus	3
3.2.2 Oppilaan oma äidinkieli	3
3.2.3 Muut kielet	3
3.3 Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.....	3
4. Toimintakulttuuri	4
4.1 Oppimisympäristöt ja työtavat	4
4.2 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet	4
5. Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen	5
6. Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki	5
6.1 Opetuksen eriyttäminen	5
6.2 Kodin ja koulun yhteistyö	6
6.3 Oppilashuolto	6
6.4 Oppilaanohjaus	7
6.5 Suunnitelma kasvatustieteellisten ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.....	7
7. Oppilaan arviointi	8
8. Todistukset	8
9. Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana.....	8

1 Perusopetukseen valmistavan opetuksen lähtökohdat

Perusopetuslaissa säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta¹. Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen tai ruotsin kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen tavoitteena on lisäksi tukea ja edistää oppilaiden oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurin tuntemusta. Opetuksen tavoitteet on tarkemmin määriteltävä valmistavan opetuksen oppilaan omassa opinto-ohjelmassa². Tavoitteiden määrittelyn lähtökohdana ovat oppilaan suomen tai ruotsin kielen taito sekä oppilaan aikaisempi koulunkäyntihistoria.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen tai esiopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta tai esiopetusta³. Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä⁴.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetusryhmien muodostamisesta päättää opetuksen järjestäjä⁵. Valmistavaa opetusta voidaan järjestää myös yhdelle oppilaalle. Opetusryhmät muodostetaan oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti siten, että ryhmäjako edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä sekä varmistaa opetussuunnitelman mukaisten ja oppilaiden omissa opinto-ohjelmissa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan esi- tai perusopetukseen, oppilaan ikätasoa vastaaviin suomen- tai ruotsinkielisiin opetusryhmiin oman opinto-ohjelman mukaan oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla. Integroinnin tavoitteena on edistää kotoutumista, opiskeluvälineiden ja suomen tai ruotsin kielen taidon kehittymistä sekä laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden sisältöjen omaksumista.

Valmistava opetus kestää yleensä yhden lukuvuoden. Jos oppilas ei saavuta valmistavan opetuksen tavoitteita ja tarvittavaa kielitaitoa yhdessä lukuvuodessa, hänen tuentarpeensa ja valmistavan luokan mahdollinen jatkuminen arvioidaan uudelleen. Tällöin oppilas kirjataan yleisopetuksen oppilaaksi ja oppilaan opinto-ohjelmaan kirjataan, että osa opetuksesta järjestetään valmistavassa opetuksessa.

Valmistavan luokan opetusryhmää muodostettaessa otetaan huomioon se, että oppilailla on erilainen koulutustausta. Ryhmät muodostetaan tarkoituksenmukaisen kokoisiksi siten, että oppilailla on mahdollisuus saavuttaa valmistavan opetuksen tavoitteet. Luku- ja kirjoitustaidottomille oppilaille tarjotaan lisätukea ja heidän opetustaan pyritään eriyttämään.

Valmistavan luokan aikana oppilaille tarjotaan mahdollisuuksien mukaan integraatiotunteja, joissa he opiskelevat ainetta yleisopetuksen ryhmässä. Integraatiotuntien järjestämisestä sopivat valmistavan luokan opettaja ja yleisopetuksen opettaja yhdessä. Integraatioaineet voivat vaihdella eri oppilailla.

Kangasalla ei ole valmistavaa opetusta esikouluikäisille, joten erikielisten lasten esiopetus toteutetaan muun esiopetuksen yhteydessä. Esiopetukseen osallistunut oppilas siirtyy pääsääntöisesti yleisopetukseen. Oppilaan tarve valmistavaan opetukseen selvitetään esiopetuksen ja koulun yhteistyönä. Peruskouluikäiset maahanmuuttajataustaiset oppilaat aloittavat koulunkäynnin valmistavassa opetuksessa, jos heidän suomen kielen taitonsa ei riitä yleisopetukseen.

Perusopetuksessa järjestetään valmistavaa opetusta vain peruskouluikäisille oppilaille. Peruskouluun ylittäneet oppilaat ohjataan valmistavaan opetukseen toiselle asteelle.

1 Perusopetuslaki (628/1998)

2 Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (422/2012) 5 §

3 Perusopetusasetus (852/1998) 3 § (363/2015)

4 Perusopetuslaki (628/1998) 30 § (642/2010)

5 Perusopetusasetus (852/1998) 2 § (893/2010)

2 Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

Opetuksen järjestäjän tulee hyväksyä perusopetukseen valmistavaa opetusta varten opetussuunnitelma⁶. Lähtökohdan opetussuunnitelman laatimiselle muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, valtioneuvoston asetuksessa (422/2012) määritellyt yleiset ja perusopetukseen valmistavaa opetusta koskevat valtakunnalliset tavoitteet, nämä Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015 sekä soveltuvin osin Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014⁷.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmassa tulee olla kuvattuna:

- toimintakulttuuri ja sen periaatteet
- opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt
- periaatteet oppilaan oman opinto-ohjelman laatimiseksi
- oppilashuollon ja siihen liittyvän yhteistyön järjestäminen
- ohjaustoiminta oppimisen tukena
- oppimisen ja koulunkäynnin tuki
- suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista
- yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa
- kodin ja koulun yhteistyö
- yhteistyö muiden tahojen kanssa
- oppilaan arviointi ja todistukset.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain⁸ mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijaan suunnitelma voidaan laatia enintään kahdeksi tai kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain⁹ mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä opetussuunnitelmaan.

Kangasalan kunnan valmistavassa opetuksessa noudatetaan kunkin koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa.

6 Perusopetuslaki (628/1998)

7 Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 (Opetushallituksen määräykset ja ohjeet 2014: 96)

8 Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986, muutettu 1329/2014) 5 a §

9 Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) 6 §

3 Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

3.1 Yleiset tavoitteet ja yhteistyö esi- ja perusopetuksen kanssa

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää opetukseen osallistuvan oppilaan suomen tai ruotsin kielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetusta varten. Valmistavassa opetuksessa kehitetään oppilaan laaja-alaista osaamista sekä annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa ja mahdollisuuksien mukaan oppilaan omassa äidinkielessä oppilaan omassa opinto-ohjelmassa tarkemmin määritellyllä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita.

Opetuksen tavoitteiden määrittelyssä, sisältöjen valinnassa ja opetusjärjestelyissä otetaan huomioon, että oppilaat ovat iältään, opiskelunvalmiuksiltaan ja taustaltaan erilaisia. Opetusta eriytetään oppilaiden ikä- ja kehitysvaiheiden mukaisesti. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan huomioon, ja jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti.

Oppilaan omalla äidinkielellä tuettu opetus edistää sisältöjen omaksumista. Valmistava opetus edistää sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaalla on heikko luku- ja/tai kirjoitustaito, tulee oppilaan oman opinto-ohjelman tavoitteet asettaa siten, että oppilas saa omalle taito- ja ikätasolleen soveltuvaa luku- ja kirjoitustaidon opetusta. Oppilaan oman äidinkielen opetuksella voidaan edistää oppilaan luku- ja kirjoitustaitoa.

Luku- ja kirjoitustaidon omaksumiseen ja varmentamiseen varataan riittävästi aikaa. Mikäli oppilaan taidot eivät riitä perusopetuksessa opiskeluun, tulee oppilaan omassa opinto-ohjelmassa kiinnittää erityistä huomiota riittävään ja oikea-aikaiseen tukeen perusopetukseen siirryttäessä. Tarvittaessa oppilas voi jatkaa perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, siirtyä opiskelemaan vuosiluokkiin sitomattoman opinto-ohjelman mukaisesti tai muulla tavoin hänelle parhaiten soveltuvin tukitoimin. Perusopetukseen siirtyvän luku- ja kirjoitustaidottoman oppilaan riittävästä tuesta huolehditaan.

Valmistavassa opetuksessa keskitytään suomen kielen taitojen kehittämiseen sekä opiskelutaitojen oppimiseen. Oppilas oppii keskeistä sanastoa ja oppisisältöjä eri aineista. Samalla harjoitetaan sosiaalisia taitoja ja opiskelunvalmiuksia. Suomalaiseen kouluun ja kulttuuriin tutustutaan monipuolisesti.

Valmistavan opetuksen aikana tehdään tarvittaessa yhteistyötä esi- ja yleisopetusryhmien kanssa. Valmistavan opetuksen päätyttyessä koulu tekee suosituksen oppilaan seuraavasta koulupaikasta ja luokkatasosta. Oppilas siirtyy yleisopetukseen valmistavan opetuksen opettajan saattamana.

3.2 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Kielen oppimista vahvistetaan ja kielen käyttöön rohkaistaan kaikilla kielen osa-alueilla:

Kuunteleminen

- *keskittyvä kuuntelu*
- *auditiivinen erottelu*
- *erityyppisten tekstien kuunteleminen*

Puhuminen

- *ääntämisen harjoittelu, puberytmi*
- *äänenkäyttö*
- *erilaiset puhetilanteet*

Lukeminen

- *oikea lukusuunta*
- *kirjain-äänne -vastaavuus*
- *äänteiden yhdistäminen ja tavujen rakentuminen*
- *äänne- ja tavutasolta kohti sana-, lause- ja tekstitasoa*
- *mekaaninen ja ymmärtävä lukeminen*
- *erilaisten tekstien lukeminen*

Kirjoittaminen

- *motoriikka, asento*
- *kirjoitussuunta*
- *suomen kielen keskeisten äännepiirteiden kirjoittamisen harjoittelu (esim. pitkät ja lyhyet vokaalit, yksinäis- ja kaksisoiskonsonantit, diftongit)*
- *oikeinkirjoitus (esim. isot ja pienet alkukirjaimet)*
- *erilaisten tekstien kirjoittaminen*

Kielentuntemus

- *valmiuksia yleisopetuksen S2-opetukseen*

Kielenopetuksessa harjoitellaan monipuolisesti kaikkia kielen osa-alueita ja käytetään vaihtelevia työtapoja.

Oppilaan oma äidinkieli

Oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteena on tukea ja edistää äidinkielen hallintaa, kulttuuritaustan tuntemusta ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä. Oman äidinkielen hyvä hallinta luo edellytyksiä myös suomen/ ruotsin kielen oppimiselle ja tällä kielellä tapahtuvalle muulle oppimiselle. Oppilaille järjestetään opetusta mahdollisuuksien mukaan. Opetus noudattaa opetussuunnitelman

perusteiden liitteessä kuvattuja oppilaan oman äidinkielen opetuksen tavoitteita, sisältöjä ja oppilaan oppimisen arviointia. Oppilaan oman äidinkielen hallintaa ja sen säilymistä tuetaan myös eri tavoin yhteistyössä perheen kanssa.

Oppilaan oman äidinkielen opetuksen järjestämistä harkitaan, jos sen opiskelijoita on riittävä määrä. Opetus voidaan järjestää kunnassa tai se voidaan ostaa ulkopuoliselta palveluntuottajalta. Oppilasta kannustetaan oman äidinkielen opiskeluun.

Muut kielet

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyy oppilaiden vieraan kielen opetuksen tavoitteet. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan näitä opetussuunnitelman perusteita soveltuvien osien. Oppilaan vieraan kielen opinnot järjestetään kunnan kieliohjelman mukaisesti. Oppilaan kielelliset valmiudet ratkaisevat, missä määrin hänen omaan opinto-ohjelmaansa voidaan sisällyttää vieraiden kielten opiskelua perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana.

Valmistavassa opetuksessa opetetaan vieraana kielenä yleensä englantia. Valmistavan luokan oppilas voidaan myös integroida yleisopetuksen englannin kielen ryhmään. Oppilas voidaan vapauttaa ruotsin kielen opiskelusta, jos tämä on oppilaan taitojen ja kokonaistilanteen kannalta tarkoituksenmukaista. Tällöin oppilaalle järjestetään vastaava määrä muuta tarkoituksenmukaista opetusta, yleensä lisää suomen kielen opetusta.

3.3 Muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Valmistavan opetuksen muiden oppiaineiden opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat opinnot. Valmistavan opetuksen aikana muiden oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja sisällöt noudattavat soveltuvien osien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Sisältöjä suunniteltaessa otetaan huomioon kunkin oppiaineen keskeinen käsitteistö, työtavat ja välineet. Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana opiskeltavat oppiaineet valitaan siten, että oppilas pystyy valmistavan opetuksen jälkeen opiskelemaan hänelle osoitettavassa esi- tai perusopetuksen ryhmässä ja että valmistavan opetuksen opinnot mahdollistavat myöhemmin perusopetuksen suorittaminen Suomessa. Lähtökohtana suunnittelulle ovat perusopetuksen kyseisten vuosiluokkien opetuksen tehtävä ja siirtymävaiheen kuvaus sekä vuosiluokilla opiskeltavat oppiaineet¹⁰.

Omalla äidinkielellä annettu opetus ja tuki edistää oppilaan opiskelua ja kotoutumista. Omakielisen opetuksen ja tuen avulla saatu lisätieto oppilaan osaamisen tasosta auttaa muiden oppiaineiden tavoitteiden asettamisessa. Näin oppilas voi edistyä aineopinnoissaan, vaikka suomen/ruotsin kielen taidot kehittyisivätkin muita taitoja hitaammin. Omakielistä opetusta ja tukea annetaan oppilaan tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan. Opetuksessa voidaan hyödyntää myös oppilaiden tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta ja yhteiskunnasta, kielistä ja kulttuureista.

Valmistavassa opetuksessa käsitellään peruskoulun opetussuunnitelman mukaisia sisältöjä ja aihepiirejä oppilaiden kielitaito ja aiemmat tiedot huomioiden. Opetuksessa keskitytään kunkin oppiaineen keskeiseen sanastoon ja kullekin

oppiaineelle ominaisiin työtapoihin. Keskeisiä aihepiirejä ovat minä itse, koti, koulu, luonto ja ympäristö sekä suomalainen yhteiskunta ja kulttuuri.

Matematiikan opetuksessa huomioidaan oppilaan lähtötaso. Matematiikassa harjoitellaan perustaitoja ja vakiinnutetaan jo opittua. Samalla opitaan keskeistä matemaattista käsitteistöä suomeksi. Lukuaineissa (esimerkiksi historia, biologia, maantieto) keskitytään kunkin oppiaineen keskeiseen sanastoon ja käsitteisiin. Samalla opitaan kunkin oppiaineen vakiintuneita työtapoja.

Taito- ja taideaineiden tavoitteena on kehittää oppilaan perustaitoja ja -tietoja erilaisissa arkielämän tilanteissa. Taito- ja taideaineina opiskellaan mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi tekstiili- tai teknistä työtä, liikuntaa, musiikkia ja kuvataidetta.

4 Toimintakulttuuri

Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia. Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat tulevat hyvinkin erilaisista kulttuureista ja koulukulttuureista, on tärkeää luoda ja kehittää yhteistä toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuri rakentuu oppivan yhteisön periaatteille. Se tukee kaikkien yhteisön jäsenten hyvinvointia ja oppimista. Se on jatkuvan kehittämisen kohde ja osa koko koulun toimintakulttuuria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin määrittelemisessä voidaan hyödyntää myös Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita 2014¹¹.

4.1 Oppimisympäristöt ja työtavat

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa hyödynnetään kokemuksellisia ja toiminnallisia oppimisympäristöjä ja monipuolisia opetusmenetelmiä ja työtapoja. Monipuoliset oppimisympäristöt tarjoavat oppilaille mielekkäitä ja monipuolisia tilanteita käyttä kieltä eri kommunikaatioympäristöissä. Erilaiset tilanteet kehittävät oppilaan kykyä toimia sekä itsenäisenä yksilönä että yhteisön jäsenenä ja antavat valmiuksia elinikäiseen oppimiseen. Erilaiset oppimisympäristöt tutustuttavat oppilasta myös suomalaiseen kulttuuriin ja edistävät hänen kotoutumistaan lähiympäristöön sekä laajemmin suomalaiseen yhteiskuntaan.

10 Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, luvut 13, 14 ja 15.

11 Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 (Opetushallituksen määräykset ja ohjeet 2014: 96)

Perusopetukseen valmistava opetus niveltyy osaksi perusopetusta ja koulussa vallitsevaa toimintakulttuuria, mutta myös vaikuttaa muun koulun toimintakulttuurin ja käytänteiden kehittämiseen. Oppilaat harjaantuvat valmistavan opetuksen aikana perusopetuksen työtapoihin. Tavoitteena on, että oppilaat pystyvät vähitellen myös itse asettamaan itselleen oppimistavoitteita sekä harjaantuvat oppimaan oppimisen taidoissaan. Niinpä työtapojen on hyvä olla monipuolisia, oppilasta aktivoivia ja eriyttäviä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana on tarpeen oppia vähitellen myös itsenäistä työskentelyä, tiimityöskentelyä, tieto- ja viestintäteknisiä taitoja ja tiedonhakutaitoja. Oppiminen on sidoksissa oppilaan aiempiin tietoihin ja oppimisstrategioihin ja on siten jokaisella yksilöllistä. Koska eri oppiaineet ja niiden tavat käyttä kieltä ovat keskeisiä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, opetus edellyttää kielitietoisia työtapoja kaikissa oppiaineissa. Erilaisten tekstien lukemisen,

ymmärtämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taidot ovat keskeisiä. Kielitietoiset työtavat edellyttävät opettajien yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä kielen merkityksestä oppimisessa.

Valmistavan opetuksen oppilaat osallistuvat aktiivisesti muun koulu yhteisön toimintaan, esimerkiksi erilaisiin teemapäiviin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat oppilaiden tutustumista koulu yhteisöön ja suomalaiseen kulttuuriin. Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan esimerkiksi koulukirjastoon ja kunnankirjastoon.

4.2 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetuksen eheyttäminen on tärkeä osa perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuuria. Sen tavoitteena on auttaa oppilaita yhdistämään suomen tai ruotsin kielen sekä eri oppiaineiden tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietoaan ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttäminen edellyttää sekä opetuksen sisältöä että työtapoja koskevaa pedagogista lähestymistapaa, jossa kunkin oppiaineen opetuksessa ja erityisesti oppiainerajat ylittäen tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä tai teemoja kokonaisuuksina. Eheyttämisen tapa ja kesto voi vaihdella oppilaiden tarpeista ja opetuksen tavoitteista riippuen.

Suomen tai ruotsin kielen sekä muiden oppiaineiden muodostamat monialaiset oppimiskokonaisuudet edistävät perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä.

Oppimiskokonaisuuksien aiheet suunnitellaan paikallisesti ilmentämään perusopetukseen valmistavan opetuksen toimintakulttuurin periaatteita.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään paikallisia voimavaroja ja mahdollisuuksia. Oppimiskokonaisuudet tarjoavat hyvän tilaisuuden koulun ja muun yhteiskunnan väliselle yhteistyölle. Käsiteltävien asioiden paikallisuus, ajankohtaisuus ja yhteiskunnallinen merkittävyys luovat lisämotivaatiota sekä opettajille että oppilaille. Oppimiskokonaisuuksien sisällöiksi etsitään toimintakulttuurin periaatteiden mukaisia, oppilaita kiinnostavia sekä oppiaineiden ja opettajien väliseen yhteistyöhön soveltuvia teemoja. Niiden opiskelussa käytetään suomen tai ruotsin kielen taitoa kehittäviä sekä eri oppiaineille ominaisia tarkastelutapoja, käsitteitä ja menetelmiä.

Opetussuunnitelmaan voidaan liittää monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyösuunnitelmia koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Valmistavan luokan oppilaat osallistuvat monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhdessä koulun muiden oppilaiden kanssa.

5 Oppilaan oman opinto-ohjelman laatiminen

Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaiden kielitaito ja muut valmiudet vaihtelevat, perusopetukseen valmistavaa opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa tai oppimäärää, vaan jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma. Oppilaan omaan opinto-ohjelmaan kirjataan:

- oppilaan lähtötaso, kuten koulunkäyntihistoria, kielitaito ja oppilaan vahvuudet
 - oppilaan henkilökohtaiset oppimistavoitteet, joita tarkistetaan säännöllisin väliajoin
 - opiskeltavat oppiaineet, niiden tuntimäärät sekä opetuksen sisältö
 - oppilaan opinnot valmistavan opetuksen opetusryhmässä ja integrointi perusopetukseen
 - ohjauksen järjestäminen ja mahdollisesti tarvittavat tukitoimet.
- Oppilaan oma opinto-ohjelma voi olla osa kotouttamislain mukaista oppilaan kotoutumissuunnitelmaa.

Jokaiselle valmistavan luokan oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma, johon kirjataan yllä olevat asiat. Oppilaan opinto-ohjelman laatii valmistavan luokan opettaja, ja tarpeen mukaan apuna on muita henkilöitä, esimerkiksi erityisopettaja. Opinto-ohjelmasta keskustellaan huoltajan kanssa, ja sitä täydennetään valmistavan luokan aikana. Tarvittaessa apuna käytetään tulkkia.

Valmistavan opetuksen päätyttyä opinto-ohjelma toimitetaan vastaanottavaan kouluun. Mikäli oppilas jatkaa valmistavassa opetuksessa pidempään kuin vuoden, hänet kirjataan perusopetuksen oppilaaksi ja oppilaan opinto-ohjelmaan merkitään, että opetus voidaan järjestää osittain tai kokonaan valmistavassa opetuksessa.

6 Oppilaan hyvinvointi sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Perusopetukseen valmistava opetus ohjaa tunnistamaan eri kulttuureja yhdistäviä hyvän elämän arvoja ja periaatteita. Opiskelu vahvistaa opiskelijan taitoja toimia kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä kartuttaa oppilaan kulttuurienvälistä toimintakykyä. Opetus kannustaa vuorovaikutukseen eri kulttuuriryhmien välille ja kantaväestön kanssa. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa edistetään hyviä etnisiä suhteita. Syrjintää, rasismia, väkivaltaa tai kiusaamista ei sallita missään muodossa eikä keneltäkään.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa huolehditaan kokonaisvaltaisesti oppilaan hyvinvoinnista ja siihen liittyvistä seikoista, kuten kodin ja koulun yhteistyöstä, riittävästä oppilashuollollisesta tuesta sekä oppilaanohjauksesta. Näiden määrittelyssä voidaan soveltuvin osin hyödyntää perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Jos perusopetukseen valmistavan opetuksen aikana selviää oppilaan tarve oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, tuki annetaan oppilaalle parhaiten soveltuvalla tavalla.

Kun kyseessä on turvapaikkaa hakeva oppilas, vastaanottokeskus tai muu vastaava on vastuussa oppilashuollon järjestämisestä. Turvapaikan saanut valmistavan luokan oppilas kuuluu perusopetuksen oppilashuollon piiriin.

Tavoitteena on järjestää valmistavaan luokkaan koulunkäynninohjaaja. Koulunkäynninohjaajalla on tärkeä merkitys esimerkiksi opetuksen eriyttämisessä. Opetusta pyritään eriyttämään oppilaan taitotason mukaan kunkin oppilaan

opinto-ohjelman tavoitteet huomioiden. Jos oppilaalla epäillään luki-vaikeutta tai muuta opiskelun vaikeutta, hänelle pyritään tarjoamaan erityisopettajan tukitunteja tai muita tukitoimia. Oppilaan edistymistä arvioidaan jatkuvasti.

6.1 Opetuksen eriyttäminen

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat eroavat toisistaan kielitaidoltaan, oppimis- ja opiskeluvalmiuksiltaan, kiinnostuksen kohteiltaan ja motivaatioltaan sekä oppimistarpeiltaan. Valmistava opetus pyritään järjestämään niin, että nämä oppilaiden väliset erot otetaan huomioon. Esimerkiksi eri-ikäiset ja kielitaidoltaan eritasoiset oppilaat voidaan jakaa omiksi ryhmikseen. Lisäksi oppilaiden erilaiset oppimistarpeet voidaan ottaa huomioon eriyttämällä opetusta. Valmistavaa opetusta kehitetään tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti yhtenäisenä kokonaisuutena, jossa kielitaito ja muut valmiudet kehittyvät jatkuvasti. Oppilaat saavat myös mahdollisuuksia oppia toisiltaan, tukea toisiaan ja toimia kielenkäytön mallina toisilleen. Tärkeässä asemassa on opettajan antama vuorovaikutuksellinen tuki, jonka avulla oppija suoriutuu myös sellaisista tehtävistä, jotka voisivat itsenäisesti olla mahdottomia suorittaa. Jotta oppimistapahtuma olisi toimiva, sen suunnittelu edellyttää hyvää oppilaantuntemusta. Niinpä on tarpeen selvittää mm. oppilaiden opiskelutottumukset, asenteet suomen kieltä kohtaan sekä käsitykset suomen kielen taidon tärkeydestä ja vaikeudesta sekä oppilaiden lähtötaso eri kielitaidon osa-alueiden osalta. Tämän pohjatiedon varassa opettaja voi tarpeen mukaan eriyttää muun muassa eri oppiaineiden opetukseen käytettävää aikaa, oppiaineen syvyyttä tai laajuutta, menetelmiä, työtapoja tai materiaaleja. Eriyttäminen tarkoittaa käytännössä ennen kaikkea sisältöjen valintaa sekä tarkoituksenmukaisia opetusjärjestelyitä. On tärkeää, että jokainen oppilas saa oman taitotasonsa mukaisia ja sopivan haastavia tehtäviä. Myös mahdolliset oppimisvaikeudet on tärkeä selvittää, jotta tuen tarve voidaan ottaa huomioon.

Opetuksen eriyttämisessä huomioidaan oppilaan oman opinto-ohjelman tavoitteet sekä oppilaan kielitaito ja muut taidot. Oppimisvaikeuksien arvioinnissa pyritään selvittämään oppilaan mahdolliset kielelliset vaikeudet omassa äidinkieleessään. Tämän selvittämisessä voidaan käyttää apuna tulkkia tai oppilaan oman äidinkielen opettajaa. Oppimisvaikeutta epäiltäessä otetaan huomioon, että ongelmien taustalla voi olla oppimisvaikeus, vasta kehittyvä suomen kielen taito tai se, että oppilaan työskentelytaidot eivät ole vielä kehittyneet.

6.2 Kodin ja koulun yhteistyö

Opetuksen järjestäjä luo edellytykset kodin ja koulun yhteistyölle. Yhteistyön lähtökohtana on osapuolten yhdenvertainen ja tasa-arvoinen kunnioitus ja kohtelu. Tavoitteena on vuoropuhelun aikaansaaminen oppilaan kasvun ja oppimisen tukemiseksi.

Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kieli- ja kulttuuritausta. Huoltajille annetaan tietoa suomalaisesta koulusta ja koulutusjärjestelmästä, opetussuunnitelmasta, oppilaan arvioinnista, opetusmenetelmistä ja perusopetukseen valmistavassa opetuksessa käytettävästä oppilaan omasta opinto-ohjelmasta. Perheille annetaan tietoa perusopetukseen siirtymisestä sekä jatko-opintomahdollisuuksista perusopetuksen jälkeen.

Opettaja on aktiivisesti yhteydessä oppilaan huoltajiin. Tulkeasta käytetään tarvittaessa.

6.3 Oppilashuolto

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilashuollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet ja oppilaita samat oikeudet kuin perusopetuksen oppilaille annettavassa oppilashuollossa. Opetuksen järjestäjällä tulee olla oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämä koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma, jonka laatimisesta on määrätty perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (määräys 4/011/2014). Perusopetukseen valmistavan opetuksen koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma voidaan sisällyttää perusopetusta koskevaan koulukohtaiseen oppilashuoltosuunnitelmaan. Koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelmaan tulee sisältyä myös suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaalla on oikeus opetukseen osallistumisen edellyttämään maksuttomaan oppilashuoltoon. Yhteisön ja yksittäisten oppilaiden terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen ulottuu kaikkeen koulutyöhön. Oppilashuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja oppilashuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden yhteinen tehtävä.

Oppilashuoltoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena. Yhteisöllinen oppilashuolto on osa perusopetukseen valmistavan opetuksen yhteisöllistä toimintakulttuuria ja ensisijainen tapa toteuttaa oppilashuoltoa. Yhteisöllinen oppilashuolto on ennalta ehkäisevää ja sen tehtävänä on vahvistaa osallisuuden, huolenpidon ja turvallisuuden ilmapiiriä perusopetukseen valmistavassa opetuksessa. Kouluyhteisössä arvostetaan jokaisen yksilöllisyyttä eikä syrjintää, väkivaltaa, kiusaamista tai rasismia hyväksytä. Oppilaita ohjataan arvostamaan sekä omaa että ympäristön kulttuurista, kielellistä ja katsomuksellista monimuotoisuutta.

Oppilashuoltotyötä ohjaa oppilaan edun ensisijaisuus. Yksilökohtaista oppilashuoltoa toteutetaan oppilaan ja tarvittaessa huoltajan suostumuksella. Psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut ovat oppilaan saatavilla ja ne järjestetään lain edellyttämässä määräajassa. Oppilaan yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon valmistavan opetuksen arjessa sekä tarvittavan tuen suunnittelussa ja toteutuksessa. Työssä turvataan oppilaan ja huoltajan osallisuus, työskentelyn luottamuksellisuus sekä kunnioittava vuorovaikutus. Osallisuuden varmistamiseksi huolehditaan tarvittavista tulkitsemispalveluista.

Monialainen yhteistyö on perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilashuollossa tärkeää. Oppilashuolto järjestetään opetus-, sosiaali- ja terveystoimen yhteistyönä siten, että siitä muodostuu toimiva kokonaisuus. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan, huoltajan sekä tarvittaessa muiden yhteistyökumppaneiden kuten perheen kotoutumissuunnitelmasta vastaavan tahon kanssa. Oppilashuollon toimintatavoista ja palveluista tiedotetaan suunnitelmallisesti. Huoltajille annetaan tietoa myös suomalaisen koulutusjärjestelmän sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatavoista ja saatavuudesta.

Oppilashuollon tavoitteena on edistää oppilaiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia. Keskeistä on edistää kouluyhteisön ja opiskeluympäristön hyvinvointia, terveellisyttä ja turvallisuutta, esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja koulun välistä yhteistyötä. Tarvittaessa oppilashuollossa käytetään tulkkipalveluja. Oppilashuoltotyössä ehkäistään ongelmien syntymistä ja turvataan varhainen tuki sitä tarvitseville. Opetussuunnitelman mukainen oppilashuolto kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskenteleville.

6.4 Oppilaanohjaus

Opetussuunnitelmassa määritellään, miten oppilaanohjaus perusopetukseen valmistavassa opetuksessa toteutetaan. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on kehittää oppilaan oppimisvalmiuksia ja tukea hänen sosiaalista kasvuaan sekä ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksia. Oppilaan opiskelua perusopetukseen

valmistavassa opetuksessa tuetaan oppilaanohjauksella siten, että opiskelutaidot ja elämänsuunnittelun kannalta tarpeelliset tiedot ja taidot kehittyvät. Ohjausta voidaan toteuttaa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvattujen ohjaustoiminnalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Perusopetukseen siirtymistä suunniteltaessa tulee huolehtia siitä, että tieto oppilaan valmiuksista ja edistymisestä valmistavassa opetuksessa siirtyy seuraavaan kouluun. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan mahdollisuus tutustua ajoissa tulevaan kouluun. Valmistavan opetuksen oppilaanohjauksessa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että oppilaalla on käsitys omista mahdollisuuksistaan jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Oppilaan ohjauksesta vastaa ensisijaisesti valmistavan opetuksen opettaja. Opinto-ohjaaja osallistuu tarvittaessa valmistavan opetuksen ryhmien ohjaukseen. Yläkouluikäisillä valmistavan opetuksen oppilailla on mahdollisuus opinto-ohjaajan henkilökohtaiseen ohjaukseen tarvittaessa.

6.5 Suunnitelma kasvatust keskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskelu-ympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatust keskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatust keskustelussa ja kurinpitoasioissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa.¹²

Kasvatust keskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatust keskustelua käytetään.

Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikaan erottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.¹³

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatust keskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista¹⁴. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatust keskustelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen

yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun.¹⁵ Yhteistyö huoltajien ja muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä.

Valmistavan opetuksen kurinpidollisten keinojen osalta noudatetaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyä suunnitelmaa ja koulussa käytettäviä kurinpitokeinoja. Kurinpidollisissa toimissa tuetaan huoltajien kasvatustyötä uudessa kulttuuriympäristössä.

7 Oppilaan arviointi

Opetussuunnitelmassa määrätään valmistavaan opetukseen osallistuvien arvioinnista sekä heille annettavasta todistuksesta. Arvioinnin tulee olla ohjaavaa, kannustavaa ja monipuolista. Oppilaan edellytyksiä itsearviointiin kehitetään. Arvioinnin avulla valmistavan opetuksen oppilaille annetaan kuva myös perusopetuksen vaatimuksista.

Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen havainnointiin ja näyttöön. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ei käytetä numeerista arviointia.

12 Perusopetuslaki (628/1998) 35 a § (1267/2013), 36 § (477/2003) ja 36 a § (1267/2013)

13 Perusopetuslaki (628/1998) 36 § (477/2003) ja 36 a–36 i § (1267/2013)

14 Perusopetuslaki (628/1998) 29 § (1267/2013)

15 Perusopetuslaki (628/1998) 47 a § (1267/2013)

Valmistavan opetuksen aikana arvioidaan oppilaan tietoja ja taitoja eri oppisisällöissä ja lisäksi arvioidaan hänen opiskelutaitojaan ja oppimisvalmiuksiaan. Arviointi on jatkuvaa ja siinä käytetään monipuolisia menetelmiä, esimerkiksi itsearviointeja ja suullista arviointia. Arviointimenetelmien valinnassa huomioidaan se, että oppilas pystyy parhaiten näyttämään osaamisensa. Oppilas saa välitodistuksen lukukauden päättyessä.

8 Todistukset

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaille annetaan todistus perusopetukseen valmistavaan opetukseen osallistumisesta. Todistukseen merkitään perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus, opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö. Todistuksessa kuvataan oppilaan edistymistä valmistavan opetuksen aikana.

Oppilas saa välitodistuksen lukukauden päättyessä tai valmistavan opetuksen puolivälissä. Valmistavan opetuksen päättyessä oppilas saa sanallisen arvioinnin.

9 Perusopetuksen oppimäärään sisältyvien opintojen suorittaminen valmistavan opetuksen aikana

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Oppilas voi saada todistuksen edellä mainittujen opintojen hyväksytystä suorittamisesta osallistumalla perusopetuslaissa¹⁶ tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Jos oppilas siirtyy perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeen perusopetukseen, voidaan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa saavutettu osaaminen hyväksilukea, jos oppilaalla on perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot¹⁷. Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat eri oppiaineissa perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja¹⁸. Tutkintoon osallistuvan oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin eri oppiaineiden tavoitteisiin. Oppilaan osaamisen tason määrittelyssä käytetään apuna perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyviä hyvän osaamisen kuvauksia ja päättöarvioinnin kriteerejä. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä.

Erityisen tutkinnon hyväksytysti suorittaneelle annetaan todistus perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta kokonaan tai osittain¹⁹. Erityisessä tutkinnossa käytettäviä todistuksia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

16 Perusopetuslaki (628/1998) 38 §

17 Perusopetuslaki (628/1998) 18 §

18 Perusopetusasetus (852/1998) 23 §

19 Perusopetusasetus (852/1998) 23 §

Liite 1

OPPILAAN OPINTO-OHJELMA PERUSOPETUKSEEN VALMISTAVASSA
OPETUKSESSA

OPPILAAN PERUSTIEDOT	Valmistavan opetuksen koulun nimi				Opettaja							
	Oppilaan etunimet				Sukunimi							
	Henkilötunnus				Tyttö		Poika					
	Katuosoite, postinumero ja postitoimipaikka											
	Puhelin				Sähköposti							
	Äidinkieli 1				Äidinkieli 2							
	Vanhempien käyttämät kielet				Synnyinmaa							
	Kansalaisuus 1				Kansalaisuus 2							
	Uskonto		ev. lut		ortodoksi		islam		room. katolinen		buddhalainen	
	muu, mikä?				ei uskontokuntaa							
	Ulkomailta muuttaneen Suomeen saapumispäivämäärä				Saapunut maasta (Maa, josta on Suomeen tullut)							
HUOLTAJA	Äidin etunimi ja sukunimi						Puhelin					
	Isän etunimi ja sukunimi						Puhelin					
	Muu huoltaja						Puhelin					
	Muu yhteyshenkilö						Puhelin					
OPPILAAN AIKASEMPI KOULUKÄYNTI	Luku- ja kirjoitustaito		ei ole		on, millä kielellä:							
	Missä maassa käynyt koulua						Kuinka monta vuotta					
	Lisätiedot koulunkäynnistä (esim. erityiset tarpeet koulukäynnille, perusopetus suoritettu, käynyt koulua Suomessa)											
MUUT TIEDOT	Bussikortti tilattu				Taksikuljetus							
	Maahantulolääkärintarkastus		Kyllä: missä:				Ei					
	Annan luvan tietojen luovuttamiseen kouluviranomaisille											

	Huoltajan nimi ja allekirjoitus		
OPINTO-OHJELMA B. VALMISTAVA OPETUS (koulu täyttää)	Koulu	Opettaja	Puhelin
	Aloittanut valmistavan opetuksen:	Tampereella	muualla
OPPILAAN KOULUTAUSTA			
OPPILAAN VAHVUUDET			
TARVITTAVAT TUKITOIMET			
ERITYISTÄ TERVEYTEEN LIITTYVÄÄ:			
ERITYISTÄ RUOKAILUUN LIITTYVÄÄ:			
MUUTA:			
	Tarvitsee iltapäivähoitoa		Asia hoidettu, miten ?
OPPIMISTAVOIT- TEET:			
I SUOMEN KIELI	Oppimateriaali:		
	Oppisisällöt:		

	Opintojen laajuus:						
SUOMEN KIELEN TAIDON ARVIOINTI	Suomen kielen taidon arviointi	erittäin hyvä	hyvä	kohtalainen	välttävä	harjoiteltava	
	1. Kuullun ymmärtäminen						
	2. Puhuminen						
	arkikieli						
	ääntäminen						
	puheen sujuvuus						
	3. Lukeminen						
	mekaaninen lukutaito						
	tekstin ymmärtäminen						
	4. Kirjoittaminen						
	sisällön ymmärrettävyys						
	sanaston monipuolisuus						
	oikeinkirjoitus						
	☐	On osallistunut opetukseen äidinkielellään		☐	Ei ole osallistunut opetukseen äidinkielellään		
	Oman äidinkielen opettaja:						
	Muuta:						
II MATEMATIIKKA	Oppimateriaali:						
	Oppisisällöt:						
	Opintojen laajuus:						
			erittäin hyvä	hyvä	kohtalainen	harjoiteltava	
	Peruslaskutaidot						
Suomenkielisten käsitteiden ymmärtäminen							

	Muuta:								
III MUUT KIELET	englanti		saksa		ranska		venäjä		muu
	Oppimateriaali								
	Oppisisällöt								
	Opintojen laajuus								
	Arvio tasosta								
MUUT AINEET JA OPPILAAN OHJAUKSEN JÄRJESTÄMINEN		h/vko	int. /jaksot	sisällöt					
	YM								
	BG								
	MT								
	HY								
	FK								
	OPO								
	AT								
	KU								
	KO								
	LI								
	TE								
	MU								
	KS								
	TN								
TS									
Int. = X integroituneena perusopetuksen ryhmään Jaksot = integraatiojakso, kuukausi, lukukausi, lukuvuosi									
V TYÖSKENTELY- JA SOSIAALISET TÄIDOT	OPPILAS			jatkuvasti	usein	joskus	harvoin		
	noudattaa sääntöjä								
	huolehtii tehtävistään								
	on aktiivinen								
	työskentelee itsenäisesti								
	ottaa muut huomioon								

	Muuta:	
OPINTO-OHJELMAA ON KÄSITELTY HUOLTAJIEN KANSSA	Päiväys	Allekirjoitus (opettaja)
	Allekirjoitus (huoltaja)	Allekirjoitus (huoltaja)
OPETTAJAN ARVIO OPPILAAN SIJOITTAMISESTA JATKO-OPINTOIHIN	Suositus: Koulu	Luokkataso
	Perustelut:	
ALLEKIRJOITUKSET	Suositeltavat tukitoimet	
	Päiväys	Allekirjoitus (opettaja)
	Allekirjoitus (huoltaja)	Allekirjoitus (huoltaja)
	Allekirjoitus (rehtori)	
	Siirtynyt valmistavasta opetuksesta (mihin?)	
	Päivämäärä	